

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

CBS Comenius

Plaats : 's-Gravenhage
BRIN nummer : 17SU|C1
Onderzoeksnummer : 289771
Datum onderzoek : 21 juni 2016
Datum vaststelling : 24 juni 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	12

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 21 juni 2016 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op christelijke basisschool Comenius. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 8 mei 2014 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op de Comeniuschool. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 9 juli 2014. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Tijdens het tussentijdse onderzoek dat is uitgevoerd op 23 maart 2015 bleek dat er nog geen verbetering zichtbaar was in de onderwijskwaliteit. Op 3 november 2015 is een tweede tussentijds onderzoek uitgevoerd en was er een voorzichtige opgaande lijn zichtbaar. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten: verantwoording verbetertraject 2014-2016; rapportage trendanalyse maart en juni 2016; jaarwerkplan 2015-2016 en document opbrengsten en ambities 2013-2018.

- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2a, 1/2b, 3a, 3b, 4, 5, 6 en 7.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leerlingen en leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, leerstofaanbod, onderwijstijd, veiligheid, didactisch handelen en afstemming, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					•

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		•		

Zorg		1	2	3	4
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		•		
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De voorzichtige opgaande lijn die zichtbaar was tijdens het tussentijdse onderzoek van 3 november 2015, heeft zich voortgezet. Het kwaliteitsbeeld is vrijwel over de gehele linie voldoende en er zijn nog slechts enkele verbeterpunten zichtbaar in het onderwijsleerproces. De inspectie kent de school dan ook het basisarrangement toe en beëindigt het geïntensiveerde toezicht. Het team heeft de afgelopen veertien maanden met elkaar de schouders onder het verbetertraject gezet en de focus gelegd op het versterken van het didactisch handelen en het leren van en met elkaar. Om de kwaliteitsverbetering duurzaam te maken zijn er duidelijke afspraken gemaakt in de school over de inhoud van het aanbod en werkwijzen in de klassen. De analysevaardigheden behoeven nog verbetering, zowel op leerling- en groepsniveau als op schoolniveau.

Het team geeft aan trots te zijn op het recent ontwikkelde zelfsturende vermogen en verantwoordelijkheidsgevoel van de leraren.

Toelichting

Opbrengsten stabiel voldoende

De eindopbrengsten van de Comeniuschool zijn als voldoende beoordeeld. De opeenvolgende groepen schoolverlaters hebben de afgelopen drie jaar boven de ondergrens gescoord die de inspectie hanteert bij het beoordelen van de opbrengsten.

Groep 8 heeft dit jaar slechts een enkele leerling met specifieke onderwijsbehoeften. Om deze reden beoordelen wij indicator 1.4 niet.

Taalrijke leeromgeving

Het aanbod op de Comeniuschool is breed en eigentijds en voldoet aan de kerndoelen. De leerstof wordt daarnaast aan voldoende leerlingen tot aan het eindniveau van groep 8 aangeboden. Een goede ontwikkeling is zichtbaar bij het taalonderwijs, gericht op het uitbreiden van de woordenschat. De klassen zijn taalrijk ingericht aan de hand van woordclusters. Er zijn nu duidelijke afspraken over het aantal woorden dat de leraren per week aanbieden aan de leerlingen en

ook hebben de leerlingen nu woordmappen waarin zij moeilijke woorden, die zij gedurende de dag tegenkomen, noteren. Desalniettemin is het aanbod nog wel minimaal en wij roepen de school op hogere eisen aan de leerlingen te stellen.

Veilig schoolklimaat

De omgang tussen de leraren en de leerlingen is respectvol en ook tussen de leerlingen onderling heerst een prettige sfeer. De Comeniuschool meet iedere twee jaar de veiligheidsbeleving van de leerlingen en is er van op de hoogte dat, ingevolge de nieuwe wet sociale veiligheid, zij over dient te gaan op een jaarlijkse meting. Ook veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten is nu op schoolniveau beschikbaar.

Didactisch handelen en afstemming voldoende maar mogen verder verstevigd worden

De sfeer in de klassen is rustig en taakgericht en de leraren geven over het algemeen een duidelijke uitleg van de leerstof. Het beeld is schoolbreed echter nog wel kwetsbaar. Het is derhalve belangrijk dat het team blijft werken aan het versterken van de didactische vaardigheden. Er mag een duidelijker focus komen op het doel van de les en het aanleren van strategieën. De leerprestaties van de leerlingen kunnen verder omhoog gaan als zij meer didactische instructies krijgen, in tegenstelling tot zuivere werkinstructies. Verbetering is nodig van de afstemming van de instructie op de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen. De leraren geven vooral nog dezelfde klassikale instructie voor alle leerlingen (indicator 6.2). De afstemming van de verwerking is wel verbeterd. Het is zichtbaar dat de leraren voorafgaand aan de les beredeneerde beslissingen nemen over de verschillende verwerkingsmaterialen die zij aan (groepjes) leerlingen aanbieden.

Zorg en begeleiding verbeterd, maar de analyse is nog onvoldoende

De leraren volgen nu ook de kleuterontwikkeling op een gestandaardiseerde wijze, waarmee de school de vorderingen van de leerlingen over de hele linie voldoende systematisch volgt. De leraren in de groepen 1/2 kunnen overigens meer doen met de bevindingen, nu de uitkomsten van de observaties nog te weinig gevolg krijgen in het dagelijks handelen in de klas. Een verbeterpunt schoolbreed is nu nog het zoeken naar verklaringen voor bepaalde constatering. De vraag waarom een leerling laag scoort of achteruit gaat, beantwoorden de leraren nog onvoldoende. Ze kunnen er dan ook niet altijd zeker van zijn, dat gekozen didactische aanpakken ook de juiste zijn (indicator 7.2). Een mooie aanzet tot verbetering hiervan is net opgestart doordat de leraren nu in de weekplanning een logboekje hebben, waarin zij allerlei observaties over de leerlingen kunnen bijhouden. Ook is er een

analyseformulier ontwikkeld voor de toetsen. De inhoud en het gebruik van deze hulpmiddelen behoeft schoolbreed nog verdere ontwikkeling en borging. De leerlingenzorg is qua inhoud en organisatie grotendeels op orde. Er wordt tijdig gesignaleerd maar een zwak punt is ook hier nog het vervolgens bepalen wat er nodig is voor een leerling op basis van een analyse van de gegevens (indicator 8.2). De vastgelegde aanpak wordt ook daadwerkelijk en tijdig uitgevoerd en geëvalueerd. De intern begeleider heeft hierbij nu nog de touwtjes in handen. De komende tijd zal hij het eigenaarschap hiervan ook meer bij de leraren neer gaan leggen.

Kwaliteitszorg gedeeltelijk op orde

Twee maal per jaar analyseert de directie de resultaten van de leerlingen op schoolniveau. De resultaten worden afgezet tegen de doelen die de school zichzelf stelt. Deze doelen zouden wellicht wat ambitieuzer mogen worden geformuleerd maar vooral mag er meer betekenis en gevolg worden gegeven aan bepaalde constatering. In de opeenvolgende analyses staan dezelfde vragen die niet beantwoord lijken te worden en komen dezelfde constatering terug (indicator 9.2). De school evalueert nog niet op een gestandaardiseerde wijze het onderwijsleerproces (indicator 9.3). Het afleggen van alleen lesbezoeken door de directie voldoet hiervoor niet in voldoende mate. Een veelbelovende ontwikkeling ter verbetering van dit punt is de vorming van de auditteams op stichtingsniveau. Mogelijk zal volgend schooljaar een eerste audit volgens het eigen kwaliteitskader van de stichting gaan plaatsvinden. De afgelopen veertien maanden hebben de leraren, onder leiding van het directieteam, op grond van de eigen evaluaties van het onderwijsleerproces beargumenteerd en planmatig aan verbeteractiviteiten gewerkt. Ook zijn er duidelijke beleidskeuzes gemaakt. De borging heeft de directie hierbij niet uit het oog verloren. In de verschillende kwaliteitsdocumenten van de school is vastgelegd wie wat wanneer doet. Eenieder houdt zich aan deze afspraken. De school rapporteert op gezette tijden aan het bestuur en ouders (via onder andere de nieuwsbrief, schoolgids en koffieochtenden) over de beoogde en gerealiseerde onderwijskwaliteit.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan christelijke basisschool Comenius het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.